

У давньому місті Львові у старому парку на схилі гори під Високим Замком жив собі дідусь Апчих. Він був таким само старим та давнім, як сам парк, а може, навіть іще старшим. Адже пам'ятав навіть ведмедів, які колись водилися у лісах навколо Львова. Тих, які прокидались, як відомо, в березні, вилазили з берлог і починали займатися своїми ведмежими справами, а саме — саджати проліски, підсніжники та інші першоцвіти.

А дідусь Апчих любив квіти, а також трави, дерева та кущі, бо ж був лісовичком. Але перші весняні квіти він любив найбільше, може, тому, що вони з'являлися одразу, як сходив сніг, і символізували пробудження природи після довгої зими. Їхня поява означала, що і йому час братися до справ, вирушати у мандри в усі кінці величезного парку довкруг Замкової гори, а часом і далі.

Проте сам дідусь не садив ні пролісків, ні підсніжників, ні інших першоцвітів просто тому, що насправді він дуже маленький, навіть менший за проліска. І коли землю кропив весняний дощик, а у Львові, як відомо, це часте явище, то він навіть міг заховатися під квіткою, наче під парасолькою.

Але того року весна була пізньою й холодною, і на схилах Високого Замку довго лежав сніг. Дідусь Апчих не любив холоду і, коли весна затримувалася, він рідко виходив зі своєї теплої хатки під пеньком на краю парку. А коли все ж виходив розвідати, чи ще, бува, не настала справжня весна, то швидко вертався назад під свій пеньок.

Адже справжньої весни все не було і лише голосне дідусеве: «Апчих!» — розліталось навкруги, лякаючи його сусідку, пані Ворону, яка облюбувала собі для спостереження гілку старого клена вгорі над дідусевим пеньком. Бо хоча дідусь і був маленьким, але пчихав так голосно, що чути його було не лише на крутих схилах Високого Замку, а далеко за його межами. Сестриця Кахик зазвичай чула його аж у яру на Погулянці, а братик Хихик — у Стрийському парку. Втім, це й не дивно, бо ж у них, як і у всіх лісовичків із родини Хо, слух набагато кращий, ніж у людей.

Дядечко Хо — це їхній далекий родич, найвідоміший з усіх українських лісовичків, про нього колись навіть написав оповідання славетний письменник Михайло Коцюбинський. Дідусь Апчих уже не раз чув те оповідання, коли старші читали його

своїм малюкам, або й від самих дітей, які брали в руки книжку, і їхнє читання долітало до його вух. От і минулої осені, коли ще було тепло і кватирки у багатьох вікнах ще були відчиненими, він чув його з уст хлопчика Дмитрика, який мешкає на шостому поверсі високого будинку біля підніжжя Замкової гори. І хоча Дмитрик лише недавно навчився грамоти і читав ще по складах, але дідусь Апчих усе добре чув і навіть пані Ворона також дещо чула, бо гукала йому з верхньої гілки:

— Ка-ар! Сусіде, чуєте? Знову про чарівний костур вашого дядечка!..

Ще б не чути — звісно, чув! Бо, попри те, що дідусь Апчих був дуже старим, на свій слух не скаржився, хіба що трохи на зір, але й то не надто. Він узагалі ні на що не скаржився і нічого не боявся, окрім хіба що протягів. Чомусь у них, лісовичків, саме так: вітряні протяги, що гуляють парком, йому ніколи не подобалися, і щойно зачувши їх, він голосно пчихав.

Лише один вітерець його тішив — той, що дув із півдня і зазвичай приносив тепло й віщував гарну погоду. А ще деколи він доносив до дідусевих вух голоси його сестриці Кахик і братика Хихика. Бо ж і Погулянка, і Стрийський парк розкинулися південніше його Високого Замку, тільки сестриця — ближче до сходу сонця, а братик — до заходу.

Дідусь Апчих, як і всі лісовички, добре розумівся на сторонах світу і міг без компасу визначити напрямок за будь-якого часу доби навіть у найгустіших хащах. Для цього він знав чимало прикмет, але найкраще, звісно, це робити за сонцем: з якого боку сходить — там схід, де заходить — там захід, а якщо йти до сонця — то завжди на південь. Та навіть коли сонечко ховалося за хмари, то варто було йому придивитися до моху на пенях чи деревах, що, як відомо, полюбляє північний бік, а чи до гілок дерев, які більше тягнуться на південь, і він легко визначав собі правильний напрямок. Без цих знань лісовичкам ніяк не можна, інакше вони могли б легко заблукати.

Хоча дідусь Апчих для визначення сторін світу міг скористатися і своїм чарівним костуром, що завжди безпомилково вказував напрямок, а ще, коли ним сильно стукнути об землю — міг викликати таксі. Тобто хтось йому колись пояснив, чи не все та ж пані Ворона, що оці залізні монстри на колесах — автівки із шашечками зверху — це таксі. Проте дідусь Апчих ними ніколи не користувався. Звісно, чув, як вони час від часу приїздили на майданчик перед входом у парк (із його слухом та не почути!), а потім розверталися і їхали геть. А деколи водії ще й голосно лаялися перед тим, як поїхати, мовляв, хто це їх сюди викликає, але сам ніколи не з'являється? Урешті-решт, вони перестали приїздити.

Утім, може, він послугами таксі й скористався б, якби не був такий маленький, бо ж лісовичкам легше заблукати в місті, ніж у лісі. Може, саме тому дідусь Апчих уже давненько не бачився зі своїм братиком і сестрицею. Можна сказати, що дуже давно, ще з того часу, коли і Високий Замок, і Погулянка, і Стрийський парк були єдиним великим лісом, що оточував місто зусібіч, тоді, коли в ньому ще водилися ведмеді. Принаймні

один старий ведмідь — це точно. Його звали Топчій, і він мешкав із протилежного боку гори, де тепер залізнична станція Підзамче і поїзди деколи видають такі голосні сигнали, що від них у дідуса Апчиха аж закладає у надчутливих вухах. Але тоді, коли поїздів ще не було й Апчих ще не був дідусем, а молодим лісовичком і часто заходив на той бік гори, то одного разу він і зустрів там Топчія, і навіть мав із ним розмову.

Щоправда, розмова та вийшла не одразу, бо ведмідь був уже дуже старий і погано чув, й Апчихові довелося застрибнути йому аж на саме вухо і вже звідти привітатися своїм тоді ще тоненьким голоском:

— Здоровенькі були, пане Топчію!

— Здоров і тобі, малечо, — відповів ведмідь. — От тільки хто це?

— Це я, лісовичок... — відповів він тоді й мимохіть пчихнув, а вийшло начеб ім'я назвав. — Апчих!.. І я у вас на вусі сиджу, щоб ви краще мене чули...

— Лісовичок Апчих? — перепитав тоді Топчій. — Я тут усіх лісовичків знаю, а такого імені ще не чув, але дуже приємно. — А де ти, що я тебе не бачу? — закрутив головою ведмідь.

— Та ж кажу, що тут, у вас на вусі! Щоб краще мене чули! — повторив йому тоді Апчих.

Власне, до того моменту він ще не мав імені, та не було часу сперечатися, тим паче, що сороки вже чули, як старий Топчій назвав його Апчихом, і понесли те лісом.

— О, а я думаю, щось коло вуха мене свербить, — сказав тоді Топчій, труснув злегка головою і, м'яко приземливши Апчиха в зарості моху, попрямував у хащі, які в ті давні часи зусібіч оточували Замкову гору. І то було востаннє, коли Апчих його бачив. Він і досі часом шкодує, що не встиг тоді запитати у старого, чи то правда, що всі проліски,

підсніжники та інші першоцвіти, які щовесни вилазять із землі довкруг Високого Замку, насадили ведмеді? Проте, коли згодом розповідав про цю свою зустріч із ведмедем сестричці Кахик і братикові Хихику, то ще й дофантазував трохи, бо ж усі лісовички ще ті фантазери, і сказав їм, що то саме старий Топчій доручив їм, лісовичкам, охороняти першоцвіти.

Тоді, ще малими, вони й пообіцяли одне одному, що охоронятимуть їх завжди і не тільки під Високим Замком, а й скрізь, де побачать.

А невдовзі довкруг з'явилися люди, багато людей. Вони то будували високі кам'яні стіни на вершечку гори, то руйнували їх, супроводжуючи це такими голосними криками й вибухами, що земля здригалася, і він, маленький лісовичок, у такі моменти з-під свого пенька майже не вилазив.

А ще пізніше під горою проклали залізницю і з'явилися потяги, а вже зовсім недавно люди збудували на її вершечку велетенську вежу з металевих конструкцій, яка тепер щовечора

